

มาดูงานฟื้นฟูการกลืนที่โรงพยาบาลศิริราชแล้วได้อะไร

วันแรกที่เดินเข้ามาที่โรงพยาบาลศิริราช ผมทั้งรู้สึกกังวลและตื่นเต้น ได้รับรู้ได้ถึงหัวใจของตัวเองที่เต้นแรง เนื่องจากภาพที่เห็นตรงหน้า คือโรงพยาบาลขนาดใหญ่ที่มีผู้ป่วยจำนวนมากเดินกันขวักไขว่ แม้ในใจจะรู้ว่าเมื่อเลือกมาฝึกงานที่นี่แล้ว จะต้องเจอกับการฝึกสุดหินของพี่ ๆ แต่ผมก็เชื่อว่าการมาฝึกงานเป็นเวลา 25 วันนี้ จะทำให้ผมได้รับสิ่งที่ผมต้องการมากที่สุด นั่นก็คือการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นนักกิจกรรมบำบัดที่ดีในอนาคต

แต่ถึงอย่างนั้นการฝึกงานของผมก็ยากเกินกว่าที่ได้จินตนาการไว้ในตอนแรก นั่นเพราะว่าเมื่อมาถึงภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู ผมต้องเข้าร่วมดูงานที่คลินิกฟื้นฟูการกลืน ที่มีการส่องกล้องประเมินการกลืนด้วยวิธี Fiberoptic Endoscopic Evaluation of Swallowing (FEES) ซึ่งสร้างความกังวลให้ผมมากทีเดียว เนื่องจากไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ทำให้ผมรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ยากมาก ไม่สามารถประยุกต์ความรู้ที่มีให้สอดคล้องกับผลตรวจจากการส่องกล้องได้ จึงรู้สึกว่าตัวเองมีความรู้เพียงแค่ว่าทฤษฎี แต่ยังไม่เห็นภาพของการปฏิบัติงานจริง และทำให้คิดขึ้นมาได้ว่าจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาความรู้ของตน เพื่อให้เหมาะสมกับการได้รับโอกาสฝึกงานที่นี่ ผมจึงได้กลับไปทบทวน Anatomy ที่เกี่ยวข้องกับการกลืนใหม่ตั้งแต่ต้น พร้อมกับหาความรู้เพิ่มเติมจากพี่ ๆ ในหน่วยไปด้วย

แม้ว่าในสัปดาห์แรกผมจะได้รับรู้ถึงความด้อยประสิทธิภาพของตนเอง แต่นั่นทำให้ผมกลับมามองถึงสิ่งที่ผมยังขาดไป และพยายามที่จะพัฒนาความสามารถของตนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ในสัปดาห์ที่ 2 ผมเริ่มมีความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกการกลืน สามารถนำทฤษฎีที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ให้ตรงกับปัญหาของผู้ป่วย และสามารถมองเห็นปัญหาของผู้ป่วยได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น จนเมื่อถึงวันที่ต้องเข้าร่วมส่องกล้อง FEES อีกครั้ง ผมรู้สึกตื่นเต้น แต่ด้วยกำลังใจจากพี่ ๆ ที่คอยให้คำแนะนำและอยู่เคียงข้าง ทำให้ในการส่องกล้องครั้งนี้ ผมได้เข้าใจถึงความเชื่อมโยงระหว่างตำแหน่งที่มีอาหารตกค้างอยู่ในคอหอยกับการให้การบำบัดฟื้นฟูปัญหาการกลืนได้ดียิ่งขึ้น

และในสัปดาห์นี้ยังเป็นครั้งแรกที่ผมได้ฝึกประสบการณ์การบำบัดรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาการกลืนที่ข้างเตียงผู้ป่วย (bedside) ซึ่งผมมีความประหม่าอยู่ไม่น้อย เนื่องจากการกลืนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก หากให้การช่วยเหลือหรือคำแนะนำที่ผิดอาจส่งผลเสียต่อชีวิตผู้ป่วยได้ ในวันแรกที่ได้ให้การบำบัดรักษาข้างเตียงผู้ป่วย ผมจึงรู้สึกกังวลและส่งสายตาอ่อนวอนขอคำแนะนำจากพี่นักกิจกรรมบำบัดอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่ก่อนที่จะเริ่มทำการประเมิน การให้เทคนิคการออกกำลังกาย การฝึกกลืนด้วยอาหาร และการสังเกตผู้ป่วย ทำให้การบำบัดฟื้นฟูครั้งนั้นล่าช้าและรู้สึกไม่ค่อยมั่นใจเท่าไร หลังจากผมจึงได้กลับมาอ่านทบทวนวิธีการประเมินและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น

ในวันที่ 2 ของการบำบัดรักษาข้างเตียง ผมรู้สึกว่าตนเองสามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีออกมาใช้ได้ง่ายขึ้น สามารถให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาการกลืนได้ดีมากขึ้นกว่าครั้งแรก ทั้งในส่วนของ การสอนให้ผู้ป่วยออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมกล้ามเนื้อที่ช่วยในการกลืน และการให้คำแนะนำกับญาติในการดูแลผู้ป่วย

ส่วนในวันที่ 3 ผมรู้สึกว่าคุณเองเริ่มมีความมั่นใจและแม่นยำในการประเมินปัญหาการกลืน ขอคำแนะนำจากพี่ นักกิจกรรมบำบัดน้อยลง และพยายามทำทุกขั้นตอนด้วยตัวเอง โดยมาขอให้พี่นักกิจกรรมบำบัดช่วยให้คำแนะนำในขั้นตอนที่ขาดไปหลังจากให้การบำบัดรักษาเสร็จ ซึ่งทำให้รู้สึกว่าตนเองพัฒนาขึ้นมากจากวันแรก รู้สึกมั่นใจในการประเมินและให้การบำบัดรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาการกลืน สามารถให้คำแนะนำญาติของผู้ป่วย รวมถึงตอบคำถามเพื่อน ๆ ที่มาฝึกงานด้วยกันได้

อีกทั้งจากประสบการณ์ในการมาฝึกงานครั้งนี้ ทำให้ได้รู้จักเทคนิคใหม่ ๆ ที่ใช้ในคลินิกมากขึ้น รวมถึง อุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ เช่น Iowa oral performance instrument (IOPI) ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำหรับประเมินความแข็งแรงของลิ้นที่ไม่ได้มีใช้กันอย่างแพร่หลาย

จากประสบการณ์ฝึกงานเป็นเวลา 5 สัปดาห์ กับทีมกลืน ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลศิริราช ผมรู้สึกว่าพี่ ๆ มีการทำงานกันเป็นทีมและมีการส่งต่อข้อมูลกันอย่างต่อเนื่อง โดยสิ่งที่ผมประทับใจที่สุดก็คือ การสอนและการให้มุมมองกับน้อง ๆ ของพี่นักกิจกรรมบำบัดแต่ละคน ซึ่งสังเกตเห็นได้ว่าแต่ละคนมี ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน การที่พี่ ๆ นักกิจกรรมบำบัดเข้ามาสอนในลักษณะพี่สอนน้อง และให้โอกาสให้ผม ได้ลงมือทำเอง ทำให้ผมรู้สึกว่าได้พัฒนาความสามารถในการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาการกลืนเพิ่มขึ้นจาก ช่วงแรกมาก ๆ มีความมั่นใจ สามารถที่จะประเมินปัญหาและให้การบำบัดรักษาได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น

อีกจุดแข็งหนึ่งของทีมฟื้นฟูการกลืนโรงพยาบาลศิริราช คือการทำงานร่วมกันของทีมสหวิชาชีพ โดย แพทย์จะนำความเห็นของนักกิจกรรมบำบัดมาร่วมพิจารณาวางแผนการรักษาและให้การบำบัดรักษาร่วมกัน รวมถึงมีการส่งต่อข้อมูลกันอย่างเป็นระบบ และอีกสิ่งหนึ่งที่ผมประทับใจ คือการได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการส่งกล่อง FEES ที่คลินิกฟื้นฟูการกลืน ทำให้ผมได้เห็นกลไกการกลืนที่ผมไม่สามารถมองเห็นได้จากการ ประเมินทั่วไปด้วยตาเปล่า ซึ่งช่วยให้ง่ายต่อการบำบัดฟื้นฟู และให้คำแนะนำกับญาติเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย อย่างเหมาะสมต่อไป

25 วันกับชีวิตนักศึกษากิจกรรมบำบัดฝึกงานในโรงพยาบาลศิริราช เป็นระยะเวลาที่ทำให้ผมพัฒนา ตัวเองในด้านต่าง ๆ ขึ้นเป็นอย่างมาก ผมคิดว่าการฝึกงานครั้งนี้จะเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ผมสามารถให้การ บำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยที่มีปัญหาการกลืนได้อย่างครอบคลุม ทั้งในด้านการประเมิน การบำบัดรักษา การให้ คำแนะนำเกี่ยวกับชนิดอาหารที่เหมาะสม การออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมกล้ามเนื้อที่ช่วยในการกลืน รวมถึง ทราบถึงปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ป่วย ผมสัญญาว่าผมจะนำประสบการณ์และความรู้ที่ ได้รับจากทีมฟื้นฟูการกลืน โรงพยาบาลศิริราช ไปพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นนักกิจกรรมบำบัดที่ดีสำหรับผู้ป่วย และเป็นนักกิจกรรมบำบัดที่มีศักยภาพสำหรับทีมสหวิชาชีพในอนาคตต่อไปครับ

นายฤกษ์ ยาดิ

นักศึกษากิจกรรมบำบัด ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่